

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyesületi tagok és közszolgálati elöljárók egész évre 8 K, tanítók, közszolgálati és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMMUNKATÁRS:

IÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olosó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári oheque-számla 10,489. szám.

Az érem másik fele

Minden éremnek két oldala van; az érem kétféle oldalán feliratok szoktak commentálni az érem erkölcsi értékét, a másik oldalon pedig annak eredeti rendeltetését.

Az alispánválasztási mozgalom is ilyen érem, melynek két oldala van; az egyiket már ismerjük, mert az minden bonyodalmával a szemeink előtt játszódott le és abból a közvélemény képviseletében mi is kivettük a részünket; akkor tiszta meggyőződéssel mérlegelve az akkori alispán nagy szellemi fölényét, kitartó munkaképességét, erőteljes reprezentáló egyéniségét, a multakra fátolt dobva, egyenesen mellette foglaltunk állást, sőt — mint ezt ő maga sem tagadhatja, mert hiszen biztos tudomása is volt róla, — visszautasítottunk minden olyan tendenciózusan támadó cikket, melynek éle, az ő személye ellen lévén intézve, megválasztására káros befolyással lehetett volna.

A mult év december 12-én tartott tisztújító közgyűlésen 124 választó adta le szavazatát dr Damokos Andor alispán mellett.

Szerintünk és minden igazságos, becsületes felfogás szerint is: a leadott szavazat, az adott becsületszó etikai értékel bir.

Ez kétségen és vitán fölül áll.

De nyílt kérdés marad, hogy megvan-e ennek az adott és leköötött becsületszónak az értéke akkor is, ha megszűnik az erkölcsi alap, mely ennek egyetlen etikai értékét képezte.

Mert a tisztújítási közgyűlésnek előzménye is volt, egy korábban tartott jelölő értekezlet, melyen a vármegye törvényhatósága — egy szavazat kivételével, — szintén dr Damokos Andor alispán mellé sorakozott. Ezen előértekezleten dr Damokos Andor a törvényhatóság plénuma előtt ünnepélyesen kijelentette, hogy: a főispán személyiségét, állását mindenben respektálni fogja, utasításait mindenben követni kötelességének ismeri és hogy — saját szavait idézzük, — a mult kényszerítő körülményei mellett elkövetett politikai hibáját ez ünnepélyes pillanatban azzal véli jóvá tehetni, hogy fogadást tesz, miszerint a nemzet alkotmányának védelmében ezen túl mindig a legelsők között fog állani, a kik a zászlót fennlen lobogtatva erős kézzel, bármily körülményekkel és eshetőségekkel szembe szállanak.

rülménnyel és eshetőségekkel szembe szállanak.

Ez a nyilatkozata pecsételte meg az ő javára a választás sorsát, ez a nyilatkozata volt az az etikai alap, mely a leadott szavazatoknak a tisztújító közgyűlésen, a becsületbeli kötelezettség súlyát megadta.

Eddig rendben volna a dolog; ezt mi is készséggel elfogadnók, mert ez így az erkölcsi felfogásnak és igazságnak mindenben megfelel.

De ez az éremnek csak az egyik és pedig tisztább és fényesebb oldala; de fordítsuk meg az érmet és keressük a másik oldalának erkölcsi értékét is, mert ebben a volt alispán ur, tudatosan vagy öntudatlanul kitűnő munkatársunk lett.

Szerkesztőségünkben személyesen beadott nyilatkozatában becsületesen beismeri, hogy megválasztása után, a megválasztása előtt kiállított revezrálsról úgy nyilatkozott, hogy az rá nézve kötelező erővel nem bir. (Sőt szavai szerint ennél drasztikusabb kifejezést is használt.)

Élő szóval kijelentette előttünk, hogy a főispán megbuktatására egyáltalán nem törekedett és nem törekszik, hogy az erről szárnyra kelt kósza hírek, mind alaptalan pletykákra vezethetők vissza, mert ő a főispán személyét és intencióit most is mindenben tiszteli és osztja.

Ezzel szemben mi kijelentettük neki, hogy nekünk más információink vannak, kijelentettük, hogy tudomásunk van arról, hogy a főispán hivatalos utasítását negligálta, semmibe se vette, tehát a főispánnal hivatalos minőségében egyenesen szembe került; a köteles discretio tiltotta, hogy erről a volt alispán urnak részletesebben nyilatkozhassunk, de ezenfelelül sem tartottuk még az eseményeket elég éretteknek arra, hogy konkrét adatokat a nyilvánosság elé terjesszünk.

Mindezekből tehát megcáfolhatatlan, szilárd logikával levonhatjuk a következtetést: ha dr Damokos Andor, az írásban adott reversálist semmisnek nyilvánította, ha a választást megelőző értekezleten tett nyilatkozatait, állást foglalva a főispán ellen, ő maga cáfolta meg, akkor a törvényhatósági tagok reája leadott szavazata is megszűnt becsületbeli köteletség lenni; mert az egyik fél kötelezettsége is csak

addig tarthat, míg a másik fél is becsületesen állja elvállalt kötelezettségeit.

Nem érheti tehát a következtetés vádjá Ugron Ákos főispánt, de nem éríthet bennünket sem, mert mi most sem az alispán személye ellen, hanem az igazság mellett foglalunk állást.

Azokat az érdemeket, melyeket annak idején dr Damokos Andor javára az igazságnak megfellelően, a multban készséggel elismertünk és támogattunk, most sem szándékozunk kisebbiteni, de meggyőződésünk, impresszióink az események változásával oda módosult, hogy ha nagy presszió árán sikerülne is bizonyos köröknek őt állásában továbbra is megtartani, ez nem fogja a vármegye békéjét visszaadni és biztosítani, hanem ellenkezőleg fenekestül felforgatni; mert a vármegye becsületét is nagyon kicsire takarják azok, a kik ezt egy emberhez, legyen az bármily nagy munkaerő, akarják és kívánják kötni...

Azt a hangzatosan felfújt, hamis jelszót: a vármegye autonómiájának megsértéséről, melyet csak nagy rabulisztikával lehet bizonyítani, mi olyan kicsinyesnek tartjuk, hogy nem is teszünk rá semmi észrevételt, mert az „Ellenzék“ február hó 29-ik számában egy arra hivatott toll, mely nem a mienk volt, a valódi értékére már alaposan leszállította.

Kifogásolják, hogy mi az ez ügyben írott teljesen objectiv cikkben meggyanúsítottuk a vezető férfiakat, hogy saját érdekeik védelmére klikké alakultak. Hát ezt ránk bizonyítani nagyon bajos volna; mi nem gyanúsítottunk meg senkit, csak egyszerűen konstatáltuk, hogy a közvélemény egy szerencsétlen körülmény folytán klikkekre osztott és ez így is van; talán a kifejezés nem egészen helyes, de mi „klikk“ alatt nem egy minden etikai vagy erkölcsi alap híján álló csoportot értelmezünk, hanem minden csoportot, mely a társadalom és közvélemény másik csoportja felett, akaratát mindenben szentnek gondolva, érvényre is akarja juttatni.

Azok, akik ezen megütözköztek, sziveskedjenek tudomásul venni, hogy mi őket jellemükre és társadalmi pozíciójuknál fogva oly kifogástalanoknak ismerjük, hogy

nem is mernők róluk feltételezni, hogy társadalmi állásukat kicsinyes egyéni érdekekért feláldozni tudnák.

De minden okos és kevésbé elfogult tagja a társadalomnak azt is tudhatja és tudja is: hogy valaminő a természetben, az életben minden akció reakciót szül, úgy a társadalomban is előterbe lép a másik osztály önvédelme, mikor jogaiban az egyik osztály által megtámadva látja; lehet valakinek az a remek ujitása a filozófia terén, hogy a nép nagy tömege „buta“ és „rosszszagu“, de ez az ekként lekicsinyelt szegény nép — bár a butaságáért egyenesen csak bennünket „nem butákat“ tehetne felelőssé, — minden butasága mellett is tudatába jutott már annak, hogy nemcsak kötelességei, de jogai is vannak és e jogok gyakorlásáért annál inkább feljajdul, ha azt tapasztalja, hogy őt csak „ötödik“ keréknek tartják abban a társadalomban, melynek szeke-rét eddig rabszolgaként von-szolta...

Ezt annak bizonyításául hoztuk fel, hogy jogos és az igazságnak teljesen megfelelő az az állításunk, hogy megyénkben a társadalom klikkekre van tagolva, melyek mindegyike aztán saját meggyőződése, saját érdekei szerint keveri a kártyáit.

Nagyon örvendénénk, ha az utat a kibontakozás felé megtalálták volna már; de ezt csak teljes őszinteséggel lehet keresni; mert mit mondjunk például ahhoz, hogy a főispánnal mult hó 26-án tiszteltgett, a város tiz előkelő tagjából álló küldöttség egyik tagja, a tisztelgést megelőzőleg néhány nappal egy nyilvános asztaltársaságban elkövette azt a nagy tapintatlanságot, hogy a küldöttségnek egy másik közbecsülésben álló tagját mintleendő főispánt köszöntötte fel; megbízható helyről, magától dr Damokos Andor irtól köszönettel vet-tük utólagosan a felvilágosítást, hogy az illető közbecsülésnek örvendő férfi akkor már nem volt jelen, mert ha jelen lett volna, feltételezünk róla olyan jó izlést, hogy ezt az izlésteleniséget elhárította volna magáról...

Tehát ugy-e: nem zörög a falevél, ha a szél nem fujja...

Még egyet; az általunk oly erősen, következetesen és nagy fáradsággal mindig sürgetett függetlenségi 48-as párt csak nem

alakult meg végre, a város intelligenciájának és polgárságának impozánsan megnyilvánult részvételével, hogy most csak úgy könnyelműen odadobjuk és elveszük a kérdést: „nekünk mind egy akármelyik politikai párthoz tartozik a megye első adminisztrátora“.

Hát nekünk nem mindegy és nem lehet a megyének sem mindegy. Ennek a megyének öt választó-kerületében, a függetlenségi 48-as polgárság egyhangú lelkesedésével, öt függetlenségi 48-as párti képviselő választotta meg; ennek a megyének, a koalíción belül, függetlenségi párti főispánja van, ezt a tiszta levegőt itt másféle bacillusok portálásától, minden becsületes hazafinak kötelessége megvédeni, mert engedjék meg a megye népének nevében azon kijelentésünk: hogy mi az egyszerű „48-as“ politikát jelző nélkül is tartjuk olyan „tisza és becsületes“ politikának, mint mások a „67-es“ politikát tartják jelzőkkel.

És erről nekünk, akik mindig a független 48-as politika hívei és a közvélemény tanúsága szerint kitartó lelkes harcosai voltunk és vagyunk, semmiféle érdek vagy barátság kedvéért lemondanunk nem szabad, nem lehet.

Sem egyenlenséget, sem viszályt szítani, vagy hirdetni nem akarunk; mi elveért, igazságokért küzdhetünk, de egyénekért soha.

És nekünk az az impresszió, hogy itt tényleg nem is az egyénért, nem a vármegye sokat emlegetett becsülete és békéje körül folyik a harc, hanem egy újabb politikai átalakulás inau gurálásáért.

És ha vége lesz a harcnak, a játszma végén mégis csak ki kell derülni annak: hogy ki tartotta kezében az utolsó ütő kártyát.

Székely mentési munkálatok.

Irta: Szathmáry Lajos.

II.

Igen szép munkát teljesíthetnének a fogyasztási szövetkezetek is; tűzhetnének ki naponként 2 órát (pl. d. e. 10—12 ig) a pálinka árulásra. Ezen idő alatt bolti cikket kevesen vásárolnak s az estélti órákban, mikor zsufolásig vannak a vásárlók, nem lenne dolga a boltkezelőnek, illetve egy másik árusítónak pálinka kimeréssel és nem kellene a szövetkezeteknek sem megfizetni a második kiszolgáló egyént.

Mindenik szövetkezet értelmes vezetősége találhat száz meg száz módot, hogy a pálinkát nem úgy, amint vennék, hanem mint ő akarja úgy adja. Kíváncsok volna: 1. a szesz vásárlást szigorú korlátok közé szorítani; 2. a szombat d. u. 6 órától hétfőn reggel 6 óráig szóló zárlatot mindenhol törvényre elrendelni. 3. 1500 lélekkel bíró falvakban pedig csak egy italmérési engedélyt adni, azonfelül kettőt.

A konkurrencia nem válik be sehol, mert több alkalom van, többet isznak, míg esetleg értékes följegyzéseket lehetne szerezni egyes személyek pálinka fogyasztásáról egy kimeréssel.

Az antialkoholista egyesületekkel minden községben felsülnek; csak a

vezérek maradnak, tagjaik csak azok lehetnek, akik egészségi okokból már eddig is abstinentek voltak.

Inkább kellenének egyelőre a „Mértékletességi egyletek“, amelyeknek legyenek kizárólag a papok elnökei és segítségükre a tanítók, jegyzők stb.

A lelki vezérek tudnának hivatkozni a zászló alá s megfélemlítő alapszabályokkal, s-al lehetne sujtani azokat, akik a „mértéken“ túl mennek és hisszük, hogy így célt lehetne elérni. Ez egyesületből fejlődhetik ki később az antialkohol vagy abstinent egyesület, de ez nem fog hamar bekövetkezni, hosszú időn estek e betegségbe és a gyógyulásra sokkal több idő kell, ami igen természetes is.

A politikai helyzetről.

Az országos függetlenségi párt intéző bizottsága, szombaton, február 29-én délután négy órakor tartotta tanácskozását a párt jövő munkaprogramjának megállapítása ügyében. A közigazgatási közegek ellen felmerült panaszokra Kossuth Ferenc javaslatára abban állapodtak meg, hogy a konkrét panaszokat mindig Andrássy Gyula gróf belügy miniszter elé terjesztik, a ki minden jogos panaszt orvosolni fog.

A házszabályrevízió ügyében úgy Kossuth, mint Apponyi is kijelentették, hogy ez nem képez ugyan pártkérdést, de mert enélkül kormányozni lehetetlen, a kormány tagjai tárcájukat kötik hozzá. A Mérey-féle módosításból több pontot elfogadtak, de lényegében változatlanul főtartották Nagy Emil revíziós indítványát.

Fölvettették az a kívánság is, hogy a függetlenségi főispánok számát a párt arányához viszonyítva szaporítani kell és a második belügyi államtitkárságot is a függetlenségi pártból kell betölteni. Itt Apponyi kijelentette, hogy az utóbbi csakhamar megtörténik és idővel több függetlenségi főispánt neveznek meg ki.

Kossuth Ferenc nyíltan kijelenti, hogy sohase vállalná el a felelősséget azért, hogy a kormány az általános választójog alapján terjesszen elő új választási törvényjavaslatot, ha előbb nem biztosítják az államalkotó és államfőtartó magyar nemzet számára, hogy a magyar állam továbbra is magyar maradjon. A munkaprogram megvitatására azonban már nem telt idő és így a tanácskozást csütörtök délután 4 órára halasztották.

Tenyészállat kiállítás és vásár.

Udvarhelyvármegye gazdasági egyesülete folyó évi február hó 29-én és március 1-én a nm. m. kir. földmívelésügyi miniszter, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Erdélyi Gazdasági Egyesület támogatásával tartotta meg a rendes évi országos jellegű tenyészbika s tenyész anyaállat kiállítását és vásárt, mely kiállításra felhajtva lett:

1. Nagytenyésztők részéről 41 drb, 2. kistenyésztők 59 drb, 3. községek 12 drb, összesen 112 drb magyar erdélyi fajta tenyészbika. Borjas teheneik közül felhajtva lett 18 drb, három éves üszők közül 8 drb, két éves üszők közül 30 drb.

Díjazva lettek a nagytenyésztők közül: 1. Sperker Ferenc szentdemeteri lakos Nyalka nevű bikája 100 koronával és az O. M. G. E. ezüst tiszteletdíjával. 2. Bárczay Gyula ti-

szaburai lakos Buvár nevű bikája 100 koronával. 3. Ugron Zoltán fiatalfalvi lakos Fattyu nevű bikája 80 koronával. 4. Somogyi Albertné héjasfalvi lakos Hargita nevű bikája 60 koronával. 5. Olasz Lajosné székelyszenterzsébeti lakos Daru nevű bikája 50 koronával.

Egy ezüst érem mint 6 ik díj a nagytenyésztők bikái részére nem lett kiadva, miután a fenti díjakat nyert tulajdonosok kiállított bikáit kivéve, arra érdemeset a bíráló bizottság nem talált.

Kistenyésztők bikái közül díjazva lettek: 1. Kovács Károly székelykereszturi lakos bikája 100 koronával, melyet az O. M. G. E. adományozott. 2. Nagy Elek szentábrahími lakos bikája 50 koronával. 4. Bartha Mózes ujszékelyi lakos bikája 30 koronával. 5. Naway Waszi héjasfalvi lakos bikája 20 koronával.

A kistenyésztők közé kiállított bikák közül 3-ik díjat 60 koronát Deák Gergely küsmődi lakos bikája nyerte volna, de miután a bírálat megejtése után kiderült, hogy nevezett 100 holdon felüli bérlet, a díj részére nem lett kiadva.

A községek által kiállított bikák közül díjazva lettek: 1. Szentábrahám 25 koronával. 2. Nagykádács 20 koronával. 3. Csekefalva 15 koronával. 4. Medesér 15 koronával.

Borjas teheneik közül díjazva lettek: 1. Kovács Károly székelykereszturi lakos tehene 100 koronával. 2. Marosi Imre siménfalvi lakos tehene 60 koronával. 3. Pálffy János bögözi lakos tehene 40 koronával. 5. Ravasz Miklós homoródszentpáli lakos tehene 30 koronával. 6. Lőrinczy János székelykereszturi lakos tehene 20 koronával. 7. Varga Sándor nagyalambfalvi lakos tehene 15 koronával. 8. Török Ferenc kiskalambfalvi lakos tehene 20 koronával.

Három éves üszők közül díjazva lettek: 1. Borbély Mózes rugonfalvi lakos üszője 80 koronával. 2. Györfy Mózes székelykereszturi lakos üszője 60 koronával. 3. Demeter Mózes kiskalambfalvi lakos üszője 50 koronával. 4. Simó János kiskalambfalvi lakos üszője 40 koronával.

Két éves üszők közül díjazva lettek: 1. Farkas Mózes székelykereszturi lakos üszője 50 koronával. 2. Kiss József székelykereszturi lakos 40 koronával. 3. Firtos Gergely székelykereszturi lakos üszője 20 koronával. 4. Lőrincz Lajos székelykereszturi lakos üszője 15 koronával.

A szép számmal kiállított sient-hali bikák, tehének és üszők tulajdonosai közül többen lettek oklevéllel kitüntetve.

Ezen kiállításra felhajtott állatoknál észlelhető volt, hogy a tulajdonosok most már nem annyira az állatok hizott voltára, mint inkább azoknak jó erőben való állapotára fektették a főszó, a mi egy tenyész apaállatnál a jó küllem és az átöröklő hibáktól való mentesség mellett a hivatásának való megfelelésre az első feltétel és nem a hizékonyságra való hajlam feltüntetése, a mint észleltetett ezelőtti években.

— Erdélyrészi vásárok. Csütörtökön, március hó 5-én Alamor, Szilágycséh; 6-án Hosszufalu; 7-én Torda (6), 10-én Csákgörbő, Hadad; 12-én Harasztkerék, Kolozsvár, Medgyes, Oláhfalva (Szentgyörgy), 14-én Szászváros; 16-án Nagysink, Segesvár.

KÜLÖNFÉLÉK. GONDOLATOK.

Irta: BODALI ISTVÁN.*

Elmerengve ülök íróasztalomnál
Hol sok lóm lom között ketyegő óram áll,
Kimerőn ketyeg; nézem működését
A rászakadt idő pontos felmérését.

Mert az óra nem más, mint idő mértéke,
De csak egy ideig lehet képes erre,
A rászakadt időt folyton el nem bírja,
A mint az ember sem; im az intő példa.

S az ember élet is, mikép Madách mondja:
Körbe forog, mint az óra mutatója,
S az idő megőrli, mint taposó malom
S a hány élő ember, szint annyi sirhalom.

Az év is változó klimatikus keret,
Melynek körén belül érünk nyarat s telet
S körben forgunk, élünk, meggyünk s hely-
ben állunk,
Vége a létlapról örökre leszállunk.

Tehát emberélet s az óra szerkezet
Nagyon hasonlósok: mindkettő gépezet.
Tovább ketyeg óram s számokba mutatja,
Hogy az idő halad s percek lopkodja...

* Egy egyszerű székely testvérünk egyszerű, de eredeti észjárását mutatjuk be e kis poemában olvasóinknak.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy városunkban már szerdán lehet vasárnapi „Fris Ujság“-ot kapni; mondják, hogy a Tó utcában egy szekér lovastól, gazdától együtt elmerült a pocsolyában;

mondják, hogy a fejdísz-estélyen még székely főköltő is lehetett látni; mondják, hogy a Casino estélyre mindenki elmehet, a ki nem akar menni;

mondják, hogy városunkban a háztetőkről felolvadt hó sehol se folyik le a csatornákon az utcai járdákra;

mondják, hogy hushagyó kedden az összes adósok kiegyenlítették hitelezőiket, hogy ezeknek is jó farsangjuk legyen;

mondják, hogy vármegyénkben a békét úgy akarják helyreállítani, hogy fenekestől felforgatják;

mondják, hogy az újonnan alakult függetlenségi 48-as párt, az idén március 15-ikét április 11-én fogja megünnepelni.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— Vármegyénk központi választmánya e hó 7-én, szombaton d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, melynek tárgyát az újonnan alakított központi választmány tagjainak eskütele, a választmány jegyzőjének megválasztása és az országgyűlési képviselőválasztók 1908 évi névjegyzékének kiigazítása feletti intézkedés fogja képezni.

— A helybeli Székely-Társaság tagjai ezennel értesítetnek, hogy vasárnap e hó 8-án ülés lesz, melyen miután igen sürgős és fontos tárgyak kerülnek napirendre, minél tömegesebb részvételüket kérjük. A legutolsó gyűlésen jelen volt szépszámú tagokat, valamint azokat is, kik gyűjtő-ívek birtokában vannak, tisztelettel kérjük, hogy a gyűjtő-íveket és a gyűjtött tagsági díjakat legkésőbb a vasárnapi gyűlésen juttassák az elnökség kezébe. Egerszermind kérjük az összes aláírt tagokat is, szíveskedjenek a vasárnapi ülést személyes megjelenésükkel minél impozánsabbá tenni. Az ülés idejét és helyét vasárnapi számunkban közöljük.

— Halálozások. Barabás S. Ferenc kerekemester életének 51-ik évében f. hó 1-én éjjeli 12 órakor elhunyt. Temetése e hó 4-én tartott gyászoló családja, polgártársai és nagyszámú közönség részvétele mellett.

Szabó Boriska f. hó 1-én életének

virágzó korában, 22-ik évében jobb létre szenderült. Hült tetemét e hó 3-án délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra, bánatos szülői, testvérei és nagyszámu résztvevő közönség kísérete mellett.

Karcfalvi Mártonffy Imre fővársi tanító, lapunk kiváló munkatársa, az Ujpesti Közlöny szerkesztője és kiadótulajdonosa, az Otthon tagja és az Ujságkiadók egyesületének választmányi tagja március 3-án 39 éves korában szívszélhűdés következtében jobblétre szenderült. A meghodogult hült tetemei márc. 5-én délután 4 órakor fognak az ujbpesti Attila utca 52. sz. alatti gyászházból az örök nyugalomra kísértetni. Mártonffy Imre a székesfővárosi tanyestületnek és a vidéki hírlapírógárdának egyik kiváló tagja volt. A fővárosi iskolákban husz év óta működött és az Ujpesti Közlönyt 16 év óta szerkesztette. Több önálló műve is jelent meg, melyek közül két kötet elbeszélése és a „Halálos szerelem”, „Czigányleány”, „Görgey Báda alatt”, „Harc az örökségért”, „Az üstfoltozó cigány” című regényei a jelentékenyebbek. Legutolsó regénye „Margit a bojárleány” most van sajtó alatt; ennek a megjelenését azonban már nem érthette meg.

— **A képviselőház** a delegáció záró ülései miatt, hétfőtől kezdve nem tartott ülést; néhány napi szünet után ma csütörtökön kezdődik a Házban a revízió folytatólagos tárgyalása.

— **Az udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület**, a Székelykeresztúron legközelebb tartott tenyészkiállítás alkalmából, a következő sürgönyben üdvözölte, Darányi Ignác földművelésügyi minisztert: Udvarhelyvármegye gazdaközönsége a kiállítás alkalmából üdvözlő Nagyméltóságodat és kéri a Mindenhatót, hogy a haza javára sokáig éltesse. Aláírva: Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület.

— **A sorozás** hétfőn e hó 2-án vette kezdetét és néhány napra teljesen megváltoztatta utcánk képét, a mennyiben a besorozandó, vagy már besorozott legénysereg négyes sorokban összefogózva, hangos katonadalokkal járják be az utcákat. A sorozás első napjainak eredménye elég kedvező volt, de az egész elért eredményről majd csak a jövő héten számolhatunk be, mikor már a városi sorozás is véget ér.

— **Levél Amerikából.** Kiss Sándor honfitársunk, a ki megyénkben Homoródjánosfalván született, Székelykeresztúron és Kolozsváron az unitárius gimnáziumokban tanult, érettségije után egy évig körjegyzői gyakorlatok volt, azután Kolozsvárt a teológiát végezve, egy évet Angliában Manchesterben töltött és ezidőszent Amerikában Pennsylvániában a Meadville Theological Schoolban folytatja tanulmányait, lapunknak egy érdekes levelet és egy hosszabb tanulmányt küldött a „Székely kivándorlás problémája” cím alatt. Igazi lelki gyönyörűségünkre szolgál az a tudat, hogy székely ifjaink szűken korlátolt Székelyföldünk határain túl is igyekeznek tudásukat gyarapítani és ez az örömünk csak fokozódik, midőn látjuk és ez alkalommal is tapasztaljuk, hogy a messze idegenbe sem feledkeznek meg hazájukról. Lapunk egyik legközelebbi számában megkezdjük a nagy szeretettel és gondos tanulmánnyal megírt cikksorozat közlését, melyre előre is felhívjuk olvasó közönségünk szíves figyelmét.

— **Dr Hinléder Ernő**, az oklándi kerület országgyűlési képviselője egy füzetet küldött szerkesztőségünkbe, mely az erdélyi birtokrendezésről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor

elmondott nagyszabású beszédét tartalmazza. A remekül felépített, gondosan megkonstruált beszédet elolvastva, meggyőződünk, hogy az nemcsak gondos tanulmányozás, hanem a gyakorlati tapasztalatból levont személyes meggyőződés eredménye, mely végeredményében oda konkludál, hogy a javaslat sem politikailag, sem közgazdaságilag, sem jogilag, de még alkotmányjogilag sem felel meg azon nagy gazdasági érdekeknek, melyekkel a székelység eléje tekintett. Összintén sajnáljuk, hogy egész terjedelmében nem közzölhetjük, mert abban lapunk szűk tere gátol és azóta már a feltorlódott újabb politikai események meg is fosztották aktualitásától.

— **Fillérestélyek.** A polgári önképző és segélyező egyesület szokásos fillérestélyeit kedden, folyó hó 10-én este ismét megkezdte. Az érdekes műsort jövő számunkban közöljük.

— **Szent Antal estély.** A következő Szent Antal estélyt márc. 8-án vasárnap este 7 órakor a római kat. főgimn. tornacsarnokában tartják meg a következő műsorral: 1. „Ave Mária” Németh Gyulától előadja az ez estélyre szervezett „Nőikar”. 2. Szavai: Fülöp Erzsike. 3. Szabad előadást tart Embery Árpád főgimn. tanár. 4. Graduale szerzte és énekl. özv. Mihalovits Béláné, harmóniumon kíséri Németh Gyula. Hegedűn Barcsay Béla joghallgató. 4. Zene Quartett. Előadja Dr Kovácsy László Barcsay Béla, Szabó Ernő és Hargita Károly. 5. Magyar dalok, duett. Előadja Bálint József és Pálmay Sándor főgimn. VIII. o. tanulók. 6. „A keresztfához megyek” énekl. a „Nőikar”. Az estély rendezői Kovácsy Jenőné és Borosnyai Pálné.

— **Meghívó.** Az Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület március hó 11-én, kedden délelőtt 9 órakor a vármegyei ház kistermében tartja meg ez évi tavaszi rendes közgyűlését, a tagok kellő számban meg nem jelenése esetén március 16-án vasárnap délelőtt 11 órakor.

— **Új képviselő.** A Deési Zoltán államtitkar lemondása folytán üresedésbe jutott gornyeszegi kerületben, miután a záros egy órán belül más jelöltet nem állítottak, Farkas Albert volt főispánt, függetlenségi 48-as programmal egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentette ki Csekme Ferenc választási elnök. Az új képviselőt a választók záros éljenzéssel fogadták.

— **Közügyülés.** A Székelyudvarhelyi Kereskedők és Kereskedő Ifjak „Otthon” egyesülete 1908. március 6-án pénteken este 8 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését.

— **Gábor Áron emléktábla.** A sepsiszentgyörgyi március 15. rendező állandó bizottság elhatározta, hogy azon házat, mely a Csikiutcában a csendőrlaktanya épületével átellenben van, s melyben a nagy székely ágyúöntő hős Gábor Áron tartózkodott, emléktáblával jelöli meg.

— **Tisztújító közgyűlés a székely tanulókat segélyező** budapesti VIII. kerületi „Iris” irodalmi és közmívelődési társaságban. Elnök a gyűlést pont kilenc órakor nyitotta meg s megköszönve a társaság bizalmát a tisztikar iránt, az egész kar nevében lemondott. A megválasztandó tisztikar működéséig az elnöklést Dr Köles Imre miniszteri fogalmazó vette át. Azután megválasztották az új tisztikart, melynek értelmében elnökké sepsiszentgyörgyi Kaáli D. Nagy József ügyvédjelöltet, a lelkes székely ifjut választották. Alelnökök lettek Erdélyi Viktor és Kuun István ügyvédjelöltek. Titkár: Baconi Endre dr főgimn. tanár. Jegyzők Kovács Gergely és Fejér Lajos joghallgatók, pénztárnok: Imecs Géza bankhivatalnok. A választás megtörténte után Kaáli D. Nagy József elnök az új

tisztikar nevében hálásan megköszönte a társaság bizalmát és azonnali több indítványt terjesztett elő, melyeket a társaság egyhangulag elfogadott és jegyzőkönyvi köszönetet szavazott azon összegért, melyet Kaáli D. Nagy József elnök a társaság alaptőkéje növelésére adott. Ezzel a gyűlés véget ért.

KÖZGAZDASÁG

A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság, mely tudvalevően szüléttel kapcsolatban a megyénkbeli sóbányáknál is nagyszabású tevékenységet folytat és Parajdon szervezett kirendeltséget s üzemtelepet tart fenn, február 27-én tartotta tizenhetedik évi rendes közgyűlését Herzog Péter báró elnökle alatt; a jegyzőkönyvet Szalai Béla igazgató vezette.

Az előterjesztett igazgatósági jelentés elsősorban az elmúlt év kedvezőtlen gazdasági viszonyairól emlékeztet meg, melyek egy nemzeti közí, mint a belföldi forgalomban igen nehéz helyzetet teremtettek, s egyrészt az összes tényezők erőinek igénybevételét, másrészt pedig a legmesszebbmenő óvatosságot tettek szükségessé. E viszonyok a társaság működésében is érvényesültek, azonban az igazgatóság meglepéssel konstataálja, hogy ennek dacára a társaság üzleteit és az üzletkörébe tartozó vállalatokat mindennemű rázkódástól és nagyobb veszteségektől megóvni sikerült, sőt sok tekintetben előrehaladó eredményeket lehetett elérni. A társaság banküzlete mind nagyobb arányokat ölt; a váltóeszámitolási forgalom 153 millió koronára emelkedett, a folyószámlában és takarékkönyvekre elhelyezett betétek pedig túlhaladtak a 14 millió korona összeget; a vidéki szervezetek mind kiegyelőzően működnek s az elmúlt évre 6, illetve 7 százalékos osztalékot fizethettek. A társaság régebbi alapításai kielégítő üzletmenetnek örvendenek; a faipar körében vállalt érdekeltségeket e szakma változó viszonyai egyáltalán nem érintették. Az újabb pénzügyi műveletek közül a jelentés felemlíti az Eger-Putnoki Helyiérdekű Vasút Részvénytársaságnak az Agrár bankkal együttesen történt finanszírozását, a Friedmann Cipőgyár Részvénytársaság megalakítását, valamint az Egyesült Gipszgyárak Részvénytársaság létrejöttét. A kiviteli üzlet az éppenséggel nem kedvező exportviszonyok dacára továbbfejlesztette összeköttetéseit és ezeknek keretében 16 millió koronányi forgalmat ért el, melynek folytatólagos növekedése várható a Szerbiával immár rendezett vámpolitikai viszony következtében. A társaság szüléttelbi szervezete: a Magyar Királyi Sójóvedék Vezérigynöksége az elmúlt év utolsó hónapjaiban igen súlyosan érezte azt a kínos hatást, melyet a vagonhiány az ország minden közgazdasági tevékenységére gyakorolt s erre a körülményre vezethető vissza az a sajnálatos tény, hogy a nagy őszi forgalom minden előkészítése és a legelőrelátóbb gondoskodás dacára az ország számos részein sóhiány állott be, melyet azután a legnagyobb erőfeszítéssel is alig lehetett leküzdeni; de még így is lehetetlen volt az e szakbeli kereskedelem súlyos károsodását elhárítani. Bárha az év többi részeiben a sóforgalom igen lendületesen fejlődött, a vagonhiány ezt teljesen ellensúlyozta s így a konyhasó forgalmában, csupán kis mértékben sikerült az előző év eladási forgalmat túlhaladni. A vállalat Désaknán közel egynegyed millió koronányi költséggel nagyszabású teljesen modern berendezésű új sómalmozós létesítményt, mely hivatva van arra, hogy a Désakna forgalmában eddig jelentékeny eredményeket még tovább fokozza. E telepen villamos világítás is létesült, mely a község közvilágítási feladatát is ellátja. A marhasó

forgalma ismét nagyobb fejlődést mutat; ez üzletág igényeinek kielégítése s nevezetesen a sajtolt marhasó nagymérvű és tökéletes előállításának teljesíthetése végett a társaság üzemi berendezéseit úgy Szigetkamarán mint Parajdon tetemesen fejlesztette, amely célra történt befektetései a mérlegben kifejezésre jutnak. Az iparsó használatának terjesztése és az iparsó adminisztráció tekintetében folytatólagos eredményekről lehet beszámolni úgy az olcsó iparsó kedvezményében részesülő iparosok számára, mint a fogyasztott iparsóra vonatkozólag. Hasonlóak a sókivitel forgalmának fejlesztési adatai, melyek a lefolyt évben minden e téren elért előző eredményt túlhaladnak. A kedvezőtlen terméseredmény a gépüzlet alakulását kiváltképpen az exportforgalomban hátráltatta s így Romániában és Oroszországban csak korlátozottabb eladás volt eszközölhető, míg a belföldön az előző év eladási eredménye ezidén is fenntartott. A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárával a társaságnak immár több, mint másfél évtized óta fennálló szerződéses viszonya az elmúlt év folyamán a kormány jóváhagyásával további tíz évre meghosszabbított és az új szerződésben az exportüzlet kiterjedtebb felkarolása biztosított. A Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság igen jól volt foglalkoztatva s a lefolyt évre 6 százalékos osztalékot fizet. A jelentéssel kapcsolatos zárószámadások szerint a mérleg 2,562,848 korona tiszta nyereséggel zárul, ami az előző évi eredményt 76,064 koronával túlhaladja.

A közgyűlés az igazgatósági jelentést elfogadva, határozatilag kimondta, hogy az említett tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után a tavalyihoz hasonló osztalékul részvényenként 36 korona fizetessék ki február 28-tól kezdve, a tartaléklap 420,000 korona dotációval 7,150,000 koronára emeltessék, a fennmaradó 201,180 korona pedig az új üzletv számlájára vitessék át.

Szerkesztői üzenetek.

Gy. K. Ülke. Méltóztatik tévedni, mert mi sem ünt, sem semmiféle felekezeti sérteni nem akartunk sőt ezekben a kérdésekben mindig a legtoleránsabbul szoktunk eljárni. Cikkje a mi elveinkkel és az egész ország elveivel is azért áll ellentétben, mert ma már minden vonalon az „iskolák államosságát” sürgetik. Erre a dologra különben még alkalmilag visszatérünk, a mikor esetleg majd b. cikkét is leközljük.

Kiadja: Betegh Pál ujságkiadó intézete.

Sz. 180—908. kj.

Árverési hirdetmény.

Énlaka község korecsmaháza 1908. március 26-án d. e. 9 órakor 3 egymásután következő évre Énlaka község házánál haszonbérbe adatik. Kikialtási ár 250 korona, melynek 10 százaléka bánatpénz gyanánt árverést vezető kezéhez leteendő. Árverési feltételek községi bírónál megtekinthetők.

Énlakán, 1908. február 22-én.

Káli Albert,
körjegyző.

Patakfalvi Zs.,
bíró.

Sz. 2—908. kj.

Arverési hirdetmény.

Székelyzsombor község tulajdonát képező három kövű lisztelő malmát 3 egymásután következő évre haszonbérbe adni elhatározván, az árverezés folyó évi március hó 14-én d. e. 9 órakor fog megtartatni, Székelyzsombor község házánál, kikialtási ár 1500 korona; a feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Székelyzsomboron, 1908. február hó 22-én.

Péter József,
jegyző.

Szítás János,
bíró.

Kiadó lakás!

Három szép szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás Kossuth-utca 24. sz. alatt folyó évi április hó 24-től kiadó!

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

1657—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye alispáni hivatala az elhalálozás folytán üresedésbe jött

vármegyei főjegyzői állásra

ezennel pályázatot hirdet. Felhívja tehát mindazokat, kik ezt a VII. fizetési osztályba sorozott 4800 korona fizetéssel, s 720 korona lakpénzzel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérésüket a vármegye főispánjához címezve, nyujtsák be az alispáni hivatalnál.

A pályázati kérésben megfelelő okmányokkal, illetve a megyebeli szolgálatban levő tisztviselők törzskönyvi adataikra való hivatkozással igazolják, hogy az 1883. évi I. törvényekben a jelzett állásra előírt minősítéssel rendelkeznek. Egyébként a pályázás módjának további részleteire nézve a vármegyei ügyviteli szabályzat 3. és 4-ik §-a az irányadó.

A pályázati kérés beadásának végső határideje: 1908 április 5-ikének déli 12 órája.

Jelen pályázati hirdetményre hivatkozva, a kitűzött határidőig lehet pályázatot benyújtani amaz állásokra is, melyek a főjegyzői állás betöltése folytán a megyénél esetleg üresedésbe jönnek.

Székelyudvarhely, 1908. évi március hó 4-én.

Alispáni szék üres:

Dr. PAÁL ÁRPÁD,
h. főjegyző.



Férfi és gyermek

ruhazükségletét legjobban legelőnyösebb árért mindenhá

Markó István

uridivatszabó és egyenruha készítőnél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 9. sz. szerezheti be, hol a legelső hazai és külföldi gyárak mintagyűjteményei bármikor megtekinthetők.

Pontos szabás és jó munka!



„Eredeti Singer“

varrógépek a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 1. sz. alatt levő „Eredeti Singer“ cég raktárában rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer fele varrógépeket nem árusíthatnak.

A varrógépek bármikor vételközleltetés nélkül is kipróbálhatók.

Folyó évi április havában ingyenes műhírműzési tanfolyamot rendezek, a melyre már most felhívom a közönségünk figyelmét. A tanfolyamra jelentkezéseket elfogadok.

Kiváló tisztelettel:

Bokor András,

az „Eredeti Singer“ cég megbízottja.

Fürdő.

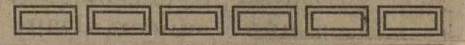
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Gergely-féle sósfürdön, március 1-től kezdve mindennap lehet meleg fürdőt kapni. Szives pártfogásukat kére maradok kiváló tisztelettel: **Mátéfi Lidia,** fürdőbérlo.

Eladó háztelkek.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200-400 nsz.-öl területű háztelkek eladók. Részletes felvilágosítást ad Dr. Szöllősi Ödön, ügyvéd.



úgy hat »AZ ÜZLET« minden egyes száma. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, V. Percei Mór-u. 4.



SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap. Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- és virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden súlyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klotzlapok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszőnyök, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n v á l o elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísz-tollszárazak. Író-nok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-heggyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fájelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. Különböző bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár“. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, dísz-tintatartók, toll-állványok, szivacs-esésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.